

Miorita

"Fara Miorita noi n-am fi fost niciodata poeti. Ne-ar fi lipsit aceasta dimensiune fundamentala. Miorita este scoala tristetii nationale. Matricea. Matca. Regina.

Miorita este cantecul de pierdere. Cine pierde asa cum pierde ciobanul Mioritei este instapanit in sufletul pamantului, pentru ca noi toti ne-am nascut pe pamant. Pentru ca pamantul este carnea stramosilor nostri si carnea stramosilor pomilor. Asa este: pom si om. In limba noastra, diferenta dintre pom si om este diferenta dintre o consoana si o vocala... "

Nichita Stanescu

Una dintre cele mai frumoase creatii populare este Miorita, exprimand preocuparea de veacuri a poporului nostru, pastoritul. Despre acesta capodopera, Mihail Sado-veanu afirma: „In toata structura ei, aceasta balada unica este asa de artistica, plina de simtire, asa de inalta pentru natura eterna, incat eu o socotesc drept cea mai nobila manifestare poetica a poporului nostru".

Ca dovada a raspandirii sale, trebuie sa aratam ca Miorita a circulat in peste o mie de variante dar, dintre toate, mai cunoscuta este cea culeasa de Alecu Russo si publicata de Vasile Alecsandri. Valoarea artistica a Mioritei se bazeaza pe doua figuri de stil determinante: personificarea si alegoria. Personificarea este procedeul artistic prin care se atribuie insusiri omenesti unor animale, pasari ori plante, iar in Miorita aceasta este acordata oitei nazdravane, care vorbeste cu stapanul sau si-l sfatuieste cum sa se apere de complotul celor doi ciobanasi.

Al doilea procedeu stilistic este alegoria, adica folosirea unor comparatii, metafore si personificari care, impreuna, exprima, intr-o forma figurata, idei si atitudini noi, respectiv, in Miorita moartea ne este infatisata ca o nunta cosmica.

Actiunea are loc in timpul transhumantei, al deplasarii turmelor de oi de la munte spre campie. Inceputul baladei ne descrie cu o mare finete artistica locul unde se desfasoara intamplarile: "Pe-un picior de plai, /Pe-o gura de rai". Acolo se intalnesc cei trei ciobanasi: "Unu-i Moldovean, / Unu-i Ungurean /si unu-i Vrancean".

Baciul ungurean nu este insa de origine maghiara, ci un roman din Transilvania, asa cum le zicea celor care faceau parte din Imperiul Austro-Ungar. El se sfatuieste cu cel vrancean sa-l omoare pe cel moldovean, "Ca-i mai ortoman / s-are oi mai multe, / Mandre si cornute, / si cai invatati / si caini mai barbati". Conflictul este, deci, de natura economica. De intelegerea celor doi afla Miorita nazdravana, care-l indeamna pe stapanul ei sa-si cheme oile si cainii la sfat, deoarece asupra capului sau apasa o mare primejdie: "Dragutule bace, /Da-ti oile-ncoace /La negru zavoi, / Ca-i iarba de noi / si umbra de voi. / Stapane, stapane, / Iti cheama si-un cane, / Cel mai barbatesc / si cel mai fratesc, / Ca l-apus de soare / Vreau sa mi-te-omoare /Baciul Ungurean /si cu cel Vrancean".

Ciobanasul nu se arata insa prea speriat de soarta tragica ce i se pregateste, socotind-o ca un dat

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

al destinului si incearca sa-si faca un testament moral. El o roaga pe Miorita sa fie ingropat in locurile care i-au fost dragi, in vecinatatea stani: "In camp de mohor, /Sa spui lui Vrancean /si lui Ungurean / Ca sa ma ingroape /Aici pe-aproape /In strunga de oi, / Sa fiu tot cu voi, /In dosul stani, /Sa-mi aud canii".

Dragostea pentru frumos a ciobanului si pentru instrumentele sale muzicale traditionale nu se dezmente nici macar in ultimele clipe ale vietii, el dorind sa i se puna la cap trei fluierase, prin care sa bata vantul si sa-i cante un bocet: "Asta sa le spui, /Iar la cap sa-mi pui /Fluieras de fag, / Mult zice cu drag! / Fluieras de os, / Mult zice duios! / Fluieras de soc, / Mult zice cu foc!" Auzind cantecul acestor

instrumente, "s-oile s-or strange / Pe mine m-or plange / Cu lacrimi de sange."

Pentru a le potoli durerea, baciul moldovean ii sugereaza Mioritei sa le spuna ca s-a insurat c-o fata de crai si a avut o nunta ca-n povesti, la care a luat parte natura personificata: "Soarele si luna/ Mi-au tinut cununa, / Brazi si paltinasi / I-am avut nuntasi, /Preoti muntii mari, /Paseri, lautari, /Pasarele mii / si stele faclii."

Asezarea omului in centrul universului este frecvent intalnita in folclor, dar si in unele poezii culte, ca Mai am un singur dor, de Mihai Eminescu ori Vara, de George Cosbuc, unde natura este evocata ca leagan al trecerii omului spre universul etern.

Nunta imparateasca ar fi la fel ca-n basme, dar "La nunta mea /A cazut o stea"...

Frumoasa alegorie prin care moartea este prezentata ca o nunta continua cu aceasta credinta populara ca, la caderea unei stele, moare un om. Daca Miorita va zari insa o "Maicuta batrana/Cu braul de lana, /Din ochi lacrimand, /Pe campii alergand, /Pe toti intreband" de el, sa-i spuna despre aceeasi frumoasa alegorie a nuntii lui cu fata de crai, dar sa omita amanuntul despre caderea stelei, deoarece mama si-ar fi dat seama ca, de fapt, fiul sau a murit. Din cuvintele ei, aflam prima data si despre trasaturile fizice ale ciobanasului: "Mandru ciobanel, / Tras printr-un inel, /Fetisoara lui, / Spuma laptelui; /Mustacioara lui,/Pana corbului; /Ochisorii lui, /Mura campului", chipul sau asemanandu-se cu cel al unui Fat-Frumos prototip, de aceea nu trebuie sa ne mire nepotrivirea dintre culoarea parului si cea a mustatii - aici fiind un caz de sincretism: luarea automata a unor formule consacrate si alaturarea lor.

In desfasurarea actiunii acestei balade, intalnim urmatoarele motive de baza: motivul transhumantei, motivul complotului, motivul Mioarei nazdravane, motivul testamentului, motivul alegoriei moarte-nunta si motivul maicutei batrane.

Nu stim daca aceasta moarte a avut loc sau nu, dar, acolo unde sfarseste Miorita-, incepe Baltagul, lui Mihail Sadoveanu, din care aflam cum Nichifor Lipan a fost ucis de insotitorii sai, iar Vitoria ii descopera pe faptasi si-i pedepseste, cu ajutorul fiului ei Gheorghita. Ea este varianta mai tanara a "maicutei batrane" si nu mai plange neputincioasa, ci isi amplifica lacrimile in mania razbunarii. Iata cat de frumoasa poate fi colaborarea dintre poetul anonim si scriitorul cult.

Literatura romana ramane astfel un izvor pururea viu, pornind de la folclor, continuand cu Ion Creanga, Vasile Alecsandri, Mihail Sadoveanu si pana in zilele noastre, la Nichita Stanescu si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Marin Sorescu.

